

Nieuwsbrief rechtsgeschiedenis – oktober 2007 zie ook: www.rechtsgeschiedenis.be

---

Woord vooraf

Geachte lezer,

ESF, A1, commissie Smits, commissie Verbeke... De laatste tijd worden allerlei rankings van wetenschappelijk werk steeds belangrijker. In Gent sprak de Vlaamse minister van onderwijs begin deze maand zelfs een zeer duidelijk dreigement uit. Ofwel zorgen de Vlaamse rechtenfaculteiten zelf voor een ranking, ofwel legt de minister er een op. Als rechtshistorici kunnen wij niet anders dan verbaasd zijn over de gevolgde werkwijze. De kwaliteit van wetenschappelijk werk wordt geëvalueerd door de kwantiteit ervan te meten. *C'est qui est du grand est du beau* wordt nu *Veel is goed*. Persoonlijk blijven wij ervan overtuigd dat men maar kan oordelen over een artikel nadat men het grondig gelezen heeft. Het valt echter niet te ontkennen dat zelfs rechtshistorici niet altijd aan deze rankings zullen ontsnappen. Voor wie ze ooit dient te gebruiken, is er in afwachting van het systeem Smits alvast één handige tip: gebruik niet de ESF-ranking voor de History, maar die voor Classical Studies. De historici hebben de rechtsgeschiedenis immers nogal stiefmoederlijk behandeld, terwijl de classicisten haar naar waarde weten te schatten.

D. HEIRBAUT & B. DEBAENST

Recente publicaties

2007

VAN RANSBEECK, Raf (ed.), *Wilsgebreken*, Brugge, Die Keure, 2007, VII + 236 p. ISBN 978 90 8661 381 6 (€ 65,-)

Dit eerste boek binnen de nieuwe reeks 'Leerstoel Professor C. Matheussen' gaat dieper in op het thema wilsgebreken.

Vooreerst behandelt professor Lokin (R.U. Groningen) de wilsgebreken in het Romeins recht. Daarna besteedt professor De Boeck (K.U.Brussel, K.U.Leuven en U.A.) aandacht aan de wilsgebreken dwaling en bedrog waarna mevrouw Swaenepoel (K.U.Leuven) dwang, benadeling en gekwalificeerde benadeling in het voetlicht plaatst. Vervolgens komen een aantal specifieke actuele topics aan bod: professor Hellemans (K.U.Brussel en U.A.) behandelt de wilsgebreken in het vennootschapsrecht en professor Stijns (K.U.Leuven) gaat nader in op de sancties van de wilsgebreken.

Dit boek bevat naast een In Memoriam ter ere van Professor Constant Matheussen, ook de neerslag van de lezingen die werden gegeven op 10 november 2006.

VAN GELDER, Klaas, *Tussen veel vuren. Het soeverein-baljuwschap van Vlaanderen in de Vroegmoderne Tijd (1500-1733)*, Brussel, UGA, 272 p. ISBN 978 90 6768 864 2 (€ 77,50)

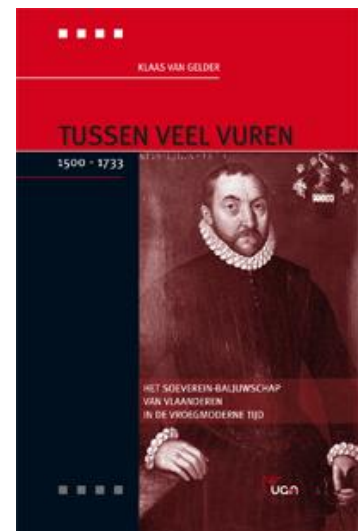
Het soeverein-baljuwschap van Vlaanderen in de Vroegmoderne Tijd vormt een weinig bestudeerde instelling. Met dit boek brengt de auteur daar verandering in en beschrijft hij de evolutie van dat rechtersambt tussen 1500 en 1733.

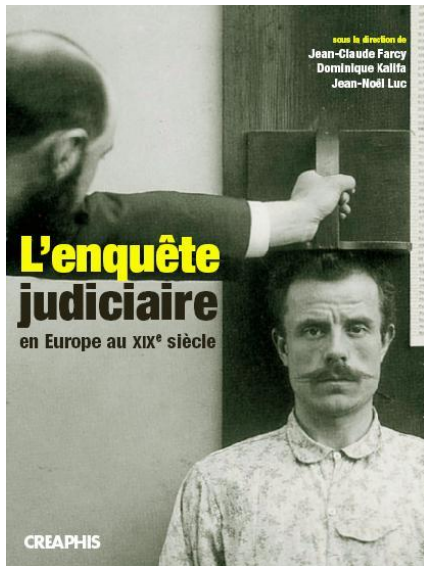
Tijdens de Middeleeuwen was de soeverein-baljuw van Vlaanderen een machtige pion in het centralisatieproces van de Vlaamse graven. De instelling van het ambt in 1372 had als doel de handhaving van de openbare orde en het tegenwerken van machtige, particularistische steden zoals Gent, Brugge en Ieper. De soeverein-baljuws oefenden het vorstelijk genaderecht uit en berechtten vrijwel ongecontroleerd rondzwervende delinquenten.

Nauwgezet onderzoek toont aan dat de soeverein-baljuws geleidelijk terrein moesten prijsgeven. Zij verloren het genaderecht en mochten geen composities meer afsluiten. Andere instellingen werden toonaangevend in het Vlaamse centralisatieproces en in toenemende mate tekenden arrestanten beroep aan tegen hun vonnissen. Uiteindelijk moesten de soeverein-baljuws zich wegens financiële redenen in de 17e eeuw hoofdzakelijk toeleggen op verjaarde delicten van gedomicilieerde personen. Hierbij stootten ze echter onvermijdelijk vele lokale en regionale schepenbanken voor het hoofd. Het gevolg was een stortvloed van bevoegdheidsconflicten en processen die het soeverein-baljuwschap financieel wurgden. Bovendien namen andere instellingen die bevoegdheden over, waardoor het ambt eind 17e eeuw ook zijn nut verloor.

Dat proces van institutionele concurrentie en geleidelijk verval loopt als een rode draad door het boek. Op gedetailleerde wijze bespreekt de auteur hoe het ambt, opgericht met een duidelijk doel voor het staatsvormings- en centralisatieproces in Vlaanderen, enkele eeuwen later door diezelfde staatsvorming ingehaald wordt en als overgangsinstelling verdwijnt.

Op die manier werpt hij nieuw licht op de institutionele dynamiek van het graafschap Vlaanderen in de Vroegmoderne Tijd.

FARCY, Jean-Claude, KALIFA, Dominique et LUC, Jean-Noël, *L'enquête judiciaire au XIXe siècle*, Grâne, Creaphis, 2007, 392 p. (€ 25) ISBN 978-2-9136-1092-7

Dit boek vormt de neerslag van het internationaal colloquium met de gelijknamige titel dat gehouden werd aan de Sorbonne van 19 tot en met 21 mei 2005.

Het boek verheldert de werking van de gerechtelijke onderzoeken in het Europa van de 19de eeuw.

Met onder andere bijdragen over België van Emmanuel Berger en Abel Tixhon...

Kalender

→ 21 tot 24 januari 2008: Konferensie van die Vereniging van Regsdosente van Suiderlike Afrika (Society of Teachers of Law of Southern Africa) – Universiteit van Pretoria

Die Fakulteit Regsgeleerdheid by die Universiteit van Pretoria bied die volgende Konferensie van die Vereniging van Regsdosente van Suiderlike Afrika as deel van die Universiteit se eefees- en die Regsfakulteit se negentigste verjaardagvieringe aan tussen 21 en 24 Januarie 2008 aan.

Die oorkoepelende tema vir die konferensie is die *Harmonisering van die Reg in Afrika*. Die fokus van die konferensie is op die uitdagings wat globalisering en nuwe streeksamewerking vir die reg inhou. Omdat daar spesifieke uitdagings vir Suid-Afrika as lid van die Afrika-Unie en die SADC is, is harmonisering van die reg in Afrika, met spesifieke verwysing na die Suider-Afrika streek, tans van besondere belang. Meer inligting oor die tema asook die relevante datums vir indiening van bydraes is beskikbaar in die uitnodiging vir indiening van referate.

Daar word beoog om van die referate in 'n spesiale uitgawe van die geakrediteerde tydskrif, *De Jure*, te publiseer. Verder, omdat die Regsdosentekonferensie nog altyd 'n gewilde keuse was vir persone wat vir die eerste keer 'n referaat lewer, word 'n spesiale sessie tydens die 2008

konferensie ingeruim vir persone wat vir die eerste keer 'n referaat wil lewer. Daar sal 'n prys toegeken word vir die beste referaat in hierdie sessie.

Ons sien uit daarna om u by die 2008 Regsdosentekonferensie te verwelkom. Hou asseblief hierdie webblad dop vir verdere inligting oor die konferensie en verwante aangeleenthede.

En er is ook aan de rechtshistorici gedacht: De “Southern African Society of Legal Historians” neemt namelijk ook deel aan de conferentie en zal dagelijks parallelle sessies organiseren! Het rechtshistorisch project zal gaan over de eerste vereisten voor harmonisatie van het recht.

Voor verdere informatie: Prof Rena van den Bergh (vdberh@unisa.ac.za) or Mrs Marlene Wethmar-Lemmer (wethmm@unisa.ac.za)

Helmut-Coing-Preis

Het Max-Planck-Institut für europäische Rechtsgeschichte te Frankfurt am Main zal opnuw de „**Helmut-Coing-Preis**“ uitreiken aan een jonge rechtshistoricus, die zich op het einde van een doctoraatsonderzoek bevindt.

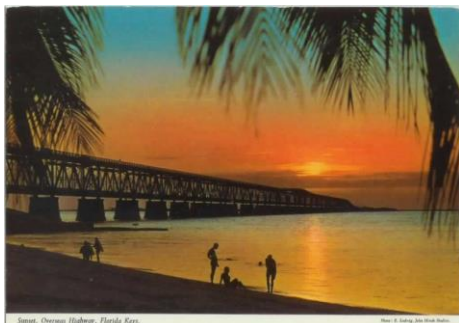
Hierdoor zal deze de kans krijgen om gedurende vier à vijf maanden in het Instituut te werken. Hem of haar wordt hiervoor een gastenkamer ter beschikking gesteld, alsook een financiële vergoeding van € 6.000,-.

Het stipendium wordt iedere drie jaar uitgeschreven en slechts toegekend als de vooropgestelde kwaliteitseisen bereikt worden.

Geïnteresseerden kunnen zich informeren en inschrijven tot 15 maart 2008 bij Prof. Dr. Barbara Dölemeyer, Max-Planck-Institut für europäische Rechtsgeschichte, Hausenerweg 120, D-60489 Frankfurt am Main.

Fellowships for doctoral study aan het “*Institute on Napoleon and the French Revolution*” (Florida State University)

Studenten die een aanvraag indienen voor een doctoraatsonderzoek aan het “*Institute on Napoleon and the French Revolution*”, komen in aanmerking voor een “*Ben Weider Graduate Student Fellowship*”.

Naast “full tuition waivers” wordt hiervoor ook voorzien in een vergoeding van \$ 10.000,- per jaar.

Deze Fellowships kunnen jaarlijks hernieuwd worden. Doctoraatsstudenten in het Instituut kunnen zich ook kandidaat stellen voor bij komende fellowships voor archiefonderzoek in Europa en reisvergoedingen voor conferenties in de USA en erbuiten.

Het “*Institute on Napoleon and the French Revolution*” is het enige doctoraal onderzoekscentrum in de USA dat zich uitsluitend wijdt aan de studie van de Franse revolutionaire en Napoleontische periode.

Voor verdere informatie dient men professor Rafe Blaufarb te contacteren op rblaufarb@fsu.edu.

Le Coutumier de Bourdot de Richebourg

Wij wensen nogmaals de aandacht te vestigen op de website van het Centre Lorrain d’histoire du droit: <http://clhd-coutumes.univ-nancy2.fr/>

Hierop bevindt zich namelijk een interessante databank met coutumes, die op verschillende manieren raadpleegbaar zijn.

Met vriendelijke groeten,

Dirk Heirbaut
Bruno Debaenst
M.m.v.
Chris Coppens
Frederik Dhondt
Margreet Duynstee
Sjoerd Faber
Rik Opsommer

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze lijst laten verspreiden of wilt U dat een collega of vriend aan deze lijst toegevoegd wordt, mail dan naar een van de editors:

Dirk.heirbaut@ugent.be
Bruno.debaenst@ugent.be
s.faber@rechten.vu.nl

archieff@ieper.be
M.C.I.M.Duynstee@law.leidenuniv.nl
e.c.coppens@planet.nl

De vorige nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be

Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 300 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, wilt U dat dan laten weten door een e-mailtje naar:

Dirk.heirbaut@ugent.be

Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden.

Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.
